

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Проблеми правового регулювання та законодавчого закріплення місцевих податків та зборів все частіше привертають до себе увагу. Це пов'язано із активним обговоренням питання децентралізації фінансових ресурсів та наданням органам місцевого самоврядування самостійності в формуванні та використанні місцевих бюджетів.

Від правильного формування місцевих бюджетів залежить розвиток не лише самих адміністративно-територіальних одиниць, але й розвиток всієї країни в цілому, оскільки саме вони є основною ланкою соціально-економічного розвитку, росту благополуччя населення та розвитку всієї України. Місцеві податки та збори є фінансовою основою органів місцевого самоврядування, саме таке становище спостерігається в розвинутих країнах світу. Так у США за рахунок місцевих податків забезпечується 65 % доходів місцевих бюджетів, у Франції – 60 %, у ФРН – 45 %, у Великобританії – 36 % [1, с. 39]. На жаль в Україні місцеві податки та збори не виконують своїх функцій по наповненню місцевих бюджетів, оскільки вони на сьогоднішній день не відповідають реальним доходам громадян, їх сума не підвищується разом із тотальним зростанням цін, основними їх платниками є фізичні особи, а законодавче їх закріплення відбулося ще в 1993 році в Декреті Кабінету Міністрів України від 20 травня 1993 р. № 56-93 “Про місцеві податки та збори”.

Доходи місцевих бюджетів від місцевих податків та зборів в Україні є незначними. Перш за все на їх величину впливає податковий потенціал адміністративно-територіальної одиниці, тобто максимально можлива сума надходжень податків та зборів. Для правильного визначення податкового потенціалу кожної окремої території необхідно провести аналіз економічного розвитку регіону, рівня розвиненості агропромислових підприємств та фінансової спроможності населення.

Органи місцевого самоврядування мають обмежений вплив на встановлення ставок податків, на які спираються їхні бюджети. Декрет Кабінету Міністрів України від 20 травня 1993 р. № 56-93 визначає перелік та зміст місцевих податків та зборів. Граничний розмір таких зборів як: збір за паркування автотранспорту, збір за видачу ордера на квартиру, збір з власників собак, курортний збір, збір за участь у бігах на іподромі, збір за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі вираховується залежно від розміру неоподаткованого мінімуму доходів громадян. Розмір одного неоподаткованого мінімуму доходів громадян був встановлений ще в 1996 році й зафіксований Законом України “Про податок з доходів фізичних осіб”. Враховуючи інфляцію яка відбулась в Україні з того часу вважаємо, що вирахування розміру місцевих зборів з 17 гривень є неправильним та

таким, що не відповідає реальному стану справ. Перелічені збори є джерелом доходів місцевих бюджетів, які не враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів [2, с. 84], тобто вони є власними доходами місцевого самоврядування, тому державна політика в цьому напрямку повинна бути направлена на їх збільшення. Серйозним кроком для вирішення цієї проблеми було намагання Верховної Ради України 3 липня 2009 р. внести зміни до Бюджетного кодексу України, відповідно до яких органам місцевого самоврядування надавався великий об'єм фінансових ресурсів та запроваджувалась нова модель регулювання бюджетних відносин в Україні. Проте Президент України наклав “вето” на даний Закон, в зв'язку з тим, що такі зміни не відповідають нормам Конституції України, не враховують конституційну модель побудови та здійснення публічної влади в державі, не узгоджуються з іншими чинними законами України, які є базовими в регулюванні відповідних відносин, містять деякі фактори, що не відповідають основній меті бюджетної політики – забезпечення рівності стандартів життя – та можуть негативно позначитися на функціонуванні бюджетної системи України [3].

Отже, для забезпечення місцевих бюджетів реальними доходами від місцевих податків та зборів необхідно змінити політику держави та реформувати бюджетне законодавство, яке регулює дане питання. В зв'язку з цим вважаємо за необхідне: 1) забезпечити рівномірний розподіл податкового навантаження по всіх регіонах; 2) збільшити кількість та розмір місцевих податків та зборів; 3) дати право органам місцевого самоврядування встановлювати надбавки до загальнодержавних податків у визначених законом межах; 4) дати право органам місцевого самоврядування запроваджувати власні податки та визначати їх ставки в межах передбачених законом.

Література

1. Старостенко, Н. В. Розподіл бюджетних ресурсів між рівнями влади [Текст] / Н. В. Старостенко // Фінанси України. – 2004. – № 6. – С. 38–40.
1. Перощук, З. Економічно невиправдані надходження місцевих податків і зборів – основна організаційно-правова причина незабезпеченості місцевих бюджетів власними доходами [Текст] / З. Перощук // Право України. – 2008. – № 6. – С. 83–85.
2. Пропозиції Президента до Закону “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://gska2.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=32922.

Гнатовська, А.І. Актуальні проблеми правового регулювання доходів місцевих бюджетів [Текст] / А.І. Гнатовська // Актуальні проблеми правового регулювання фінансово-кредитних відносин в умовах кризи: практика правозастосування і шляхи її вдосконалення : збірник тез доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (4-5 червня 2010 р.). - Суми : НБУ; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; УАБС НБУ, 2010. - С. 170–172.